

Datum	02-09-2026	
Onderwerp	Vragen t.b.v. de RTG-vergadering van 7 september 2027	
	Fractie PRO Heeze-Leende	

Agendapunt 6: Vaststellen Erfgoedkaart Heeze-Leende (Rv. 26.41):

Vragen:

1. Graag voor de besluitvorming een lijst-overzicht verstrekken ter besluitvorming, zodat het duidelijk is wat er door de raad wordt vastgesteld. Zie lijsten/kaarten die als bijlage bij het collegevoorstel zijn opgenomen.

We onderzoeken de mogelijkheden hiervoor.

2. Wat zijn de consequenties van een voorkomen op de lijst, wat is het belang van deze lijst?
Opname op de erfgoedkaart of in een inventarisatielijst/catalogus leidt niet automatisch tot een beschermde status, extra vergunningplicht of beperking van eigendomsrechten. De erfgoedkaart is primair een inventarisatie- en kennisinstrument.

Het belang van de erfgoedkaart is dat de gemeente inzicht heeft in de aanwezige erfgoedwaarden, zodat deze kunnen worden betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit sluit aan bij de eisen van de Omgevingswet, waarin cultureel erfgoed onderdeel vormt van de fysieke leefomgeving. Daarnaast vormt de kaart een basis voor het erfgoedbeleid, het opstellen van beleidsregels in een thematisch of gebiedsgericht omgevingsprogramma en de verdere uitwerking in het omgevingsplan.

3. Wat zijn de financiële consequenties of potentiële financiële consequenties van het vaststellen van deze lijst?

De vaststelling van de erfgoedkaart brengt voor eigenaren geen financiële verplichtingen met zich mee.

Wel kunnen bij ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden met bekende archeologische of cultuurhistorische waarden aanvullende onderzoeken nodig zijn. Deze verplichtingen bestaan overigens ook zonder de nieuwe erfgoedkaart, aangezien deze voortvloeien uit landelijke wetgeving en bestaande regelgeving. De geactualiseerde kaart zorgt er vooral voor dat deze waarden beter en eerder inzichtelijk zijn.

Voor de gemeente bedraagt het structurele beheer van de erfgoedkaart naar verwachting circa € 3.000 per jaar.

4. Onderhouden erfgoedlijst en kaart:

- a. Kunnen we uit het raadsvoorstel opmaken dat de kaart de afgelopen 14 jaar niet is onderhouden?

Ja, dat klopt. Er zijn andere brondata geraadpleegd om toch actuele informatie te kunnen ophalen bij beoordelen van het cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden. Door het structureel onderhoud blijft de kaart actueel. Eventuele wijzigingen op de kaart kunnen later ook eenvoudig ingevoerd worden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) doordat de erfgoedkaart opgebouwd is uit dezelfde geosoftware als het DSO.

- b. Hoe wordt het onderhouden van de erfgoedlijst en de bijbehorende erfgoedkaart voorzien?

De erfgoedambtenaar geeft wijzigingen van objecten, archeologisch onderzochte gebieden en veranderingen in monumentenstatus door aan de geo afdeling van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De Omgevingsdienst verzorgt dit geo-onderhoud voor de gemeente Heeze-Leende.

- c. Welke personele inspanning per jaar wordt hiervoor verwacht van de organisatie?

De erfgoedambtenaar moet wijzigingen bijhouden in een lijst en deze bijvoorbeeld 2-jaarlijks, of direct na onderzoek doorgeven aan de Omgevingsdienst. Dit zal iets extra werk met zich meebrengen. Een inschatting dat dit 1 uur extra werk per maand zal kosten.

- d. Waarom is hierin een rol voorzien voor de Omgevingsdienst?

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant beschikt over specialistische kennis op het gebied van GIS-beheer. De dienst heeft ook een belangrijke rol vervuld bij het opstellen van de geactualiseerde erfgoedkaart. Door het beheer daar onder te brengen blijft specialistische kennis beschikbaar en wordt de kwaliteit en actualiteit van de gegevens geborgd. Heeze-Leende heeft daarbij (nog) geen specialist die deze taak op zich zou kunnen nemen.

- e. Waarop zijn de genoemde € 3000/jaar gebaseerd? Welke werkzaamheden worden hiervoor uitgevoerd?

Het genoemde bedrag is bedoeld voor het reguliere digitale beheer van de erfgoedkaart. Daarbij kan worden gedacht aan:

- beheer van GIS-bestanden;
- verwerken van kleine mutaties;
- hosting en beschikbaar houden van de digitale kaart;
- verwerken van onderzoeksresultaten die beschikbaar komen via archeologische, cultuurhistorische of bouwhistorische onderzoeken.

Het betreft nadrukkelijk geen budget voor een nieuwe gemeentebrede herinventarisatie zoals nu is uitgevoerd.

- f. Er wordt geen akkoord gevraagd over de extra structurele kosten: wanneer wil het college dit aan de orde stellen?

De structurele beheerkosten kunnen worden meegenomen in de reguliere Planning & Control-cyclus en worden verwerkt via de eerstvolgende begroting of begrotingswijziging. Het raadsvoorstel geeft reeds aan dat hiervoor structureel middelen moeten worden gereserveerd.

5. Totstandkoming:

- a. Op welke manier is de lijst met inventarisaties van cultureel erfgoed tot stand gekomen?

Sinds 2023 zijn diverse onderzoeken en inventarisaties uitgevoerd naar bebouwd erfgoed, archeologische waarden, groen erfgoed, historische landschappen en cultuurhistorische structuren. Daarnaast zijn gebiedsstudies uitgevoerd in de vier kernen. De erfgoedkaart is opgesteld door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in samenwerking met een erfgoedplatform, lokale deskundigen en erfgoedorganisaties. Inwoners konden eveneens erfgoedobjecten aandragen.

- b. Hoe is de initiële selectie gedaan en welke criteria en randvoorwaarden zijn toegepast bij de keuze om iets aan de lijst toe te voegen?

Objecten, structuren en gebieden zijn beoordeeld op onder meer:

- cultuurhistorische waarde;

- archeologische waarde;
- historisch-geografische waarde;
- ensemblewaarde;
- landschappelijke betekenis;
- herkenbaarheid en gaafheid;
- zeldzaamheid;
- representativiteit.

Daarbij is gebruik gemaakt van bestaande erfgoedwaarden, provinciale inventarisaties, inventarisaties van lokale erfgoedorganisaties en vakinhoudelijke beoordelingsmethoden die gebruikelijk zijn binnen de erfgoedzorg. Ook zijn alle provinciale cultuurhistorische landschappen en een cultuurhistorisch waardevol complex (landgoed kasteel Heeze) overgenomen van de provinciale cultuurhistorische waardenkaart.

- c. Hoe kan de raad vaststellen dat deze inventarisatie juist en volledig is? Volledigheid kan nooit absoluut worden gegarandeerd, omdat kennis over erfgoed voortdurend groeit. Wel is de inventarisatie tot stand gekomen op basis van actuele onderzoeken, deskundigenadvies, historische bronnen, provinciale gegevens, lokale erfgoedkennis en inbreng van inwoners.

Juist omdat nieuwe inzichten en lacunes mogelijk blijven en zijn, is gekozen voor een dynamische erfgoedkaart, die ook toepasbaar is als (thematische) kaartlaag in het omgevingsplan.

6. Nu er een erfgoed kaart kan hierop aansluitend daadwerkelijke een erfgoedbeleid worden opgesteld voor de verschillende onderdelen/kaartlagen. Is het college voornemens dit te gaan doen. Zo ja, wanneer en voor welke onderdelen/kaartlagen? Is dit al opgenomen in de LTA?

Ja, de erfgoedkaart vormt de basis voor gerichte beleidskeuzes over hoe de gemeente met cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving wil omgaan. Daarnaast wordt genoemd dat de kaart een basis kan vormen voor een thematisch erfgoedprogramma onder de Omgevingswet.

De actualisatie van het erfgoedbeleid staat op de bestuurlijke planning. Daarbij ligt het voor de hand dat beleid wordt ontwikkeld voor de belangrijkste kaartlagen, waaronder bebouwd erfgoed, archeologie, cultuurhistorische landschappen en historisch groen. Ook zal er in het beleid verder ingegaan worden op roerend en immaterieel erfgoed.

7. Het is belangrijk dat het vele werk dat in de erfgoedkaart is gestoken ook goed zichtbaar wordt (via o.a. de website) voor onze inwoners en organisaties die betrokken zijn bij ons erfgoed (o.a. IVN, Heemkundekring). Is het college voornemens om b.v. via een informatiebijeenkomst en de nieuwsbrief/website nadere uitleg te geven over de inhoud van de erfgoedkaart voor een breed publiek?

Het college onderschrijft het belang van zichtbaarheid en het verkrijgen van draagvlak voor cultureel erfgoed. Erfgoed heeft niet alleen een beschermingsfunctie, maar draagt ook bij aan identiteit, bewustwording en betrokkenheid van inwoners, en meer nog, kan als inspiratiebron fungeren voor (ruimtelijke/maatschappelijke) ontwikkelingen. Een goede ontsluiting via de gemeentelijke website, digitale kaartviewer, nieuwsberichten is daarbij zeker belangrijk. Een informatiebijeenkomst zal volgen na vaststelling van de kaart en het hierop aansluitende erfgoedbeleid.